

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Michala Králíka, Ph.D., a soudců Mgr. Davida Havlíka a Mgr. Petry Kubáčové ve věci žalobce statutárního města **Brna**, se sídlem v Brně, Dominikánské náměstí 196/1, IČO: 44992785, zastoupeného Mgr. Janem Hrabou, advokátem se sídlem v Praze, Na Pankráci 404/30a, proti žalované **LP EXPO, s.r.o.**, se sídlem v Brně, Sportovní 586/2c, IČO: 26250837, zastoupené JUDr. Martinem Machačem, advokátem se sídlem v Brně, náměstí Svobody 702/9, o odstranění stavby, vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 48 C 44/2020, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 8. 2023, č. j. 13 Co 118/2023-200, takto:

I. Dovolání **se odmítá**.

II. Návrh na odklad právní moci a vykonatelnosti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 8. 2023, č. j. 13 Co 118/2023-200, **se zamítá**.

III. Žalovaná **je povinna** nahradit žalobci náklady dovolacího řízení ve výši 2 178 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám jeho zástupce.

Odůvodnění:

1. Podle § 243f odst. 3 věty první zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále jen „o. s. ř.“) v odůvodnění usnesení, jímž bylo dovolání odmítnuto nebo jímž bylo zastaveno dovolací řízení, dovolací soud pouze stručně uvede, proč je dovolání opožděné, nepřípustné nebo trpí vadami, jež brání pokračování v dovolacím řízení, nebo proč muselo být dovolací řízení zastaveno.

2. Městský soud v Brně (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 6. 3. 2023, č. j. 48 C 44/2020-141, uložil žalované povinnost odstranit na vlastní náklady stavbu – budovu č. p. 609 (dále též „předmětná stavba“) postavenou na pozemcích parc. č. 1084/6, 1084/9 a 1084/10 v k. ú. Ponava (dále též „předmětné pozemky“) – (výrok I) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II).

3. K odvolání žalované Krajský soud v Brně (dále jen „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 24. 8. 2023, č. j. 13 Co 118/2023-200, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (výrok I) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (výrok II).

4. Podstata sporu je následující: Žalobce je vlastníkem předmětných pozemků, na nichž byla na základě nájemní smlouvy ze dne 24. 2. 1992 postavena nájemcem [REDAKCE] (dále též „stavebník“) předmětná stavba. Nájemní smlouva byla žalobkyní vypovězena, a to výpovědí doručenou stavebníkovi dne 11. 4. 2001, pročež titul k užívání

předmětných pozemků stavebníkem a k umístění předmětné stavby na nich zanikl. Žalovaná nabyla v roce 2003 do vlastnictví předmětnou stavbu ve veřejné dražbě. Mezi žalobkyní a žalovanou následně probíhala jednání o vypořádání situace umístění předmětné stavby ve vlastnictví žalované na předmětných pozemcích ve vlastnictví žalobce bez právního důvodu. Pro bezúspěšnost jednání následně žalobce vyzval žalovanou dopisem ze dne 25. 11. 2019 k odstranění předmětné stavby. Protože žalovaná stavbu ani přes výzvu neodstranila, domáhá se žalobce jejího odstranění soudní cestou.

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná (dále i jen „dovolatelka“) dovolání, které považovala za přípustné, neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a dále na vyřešení otázek hmotného nebo procesního práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. A) Žalovaná prvně předložila dovolacímu soudu otázku, která (podle jejího mínění) v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to „nesprávné právní posouzení“ povahy kolize vlastnického práva žalované jako vlastníka předmětné stavby a žalobce jako vlastníka předmětných pozemků za situace, v níž žalovaná nabyla vlastnické právo k předmětné stavbě originálním způsobem (ve veřejné dražbě). Namítla, že na daný případ není použitelná citovaná judikatura, která řeší vztah mezi vlastníkem pozemku a stavebníkem, neboť žalovaná je originálním nabyvatelem předmětné stavby, nikoliv stavebníkem, který ví o tom, že mu k umístění stavby svědčí dočasné právo. Rovněž uvedla, že předmětnou stavbu nabývala v dobré víře s vědomím, že získá právní titul k užívání předmětných pozemků, přičemž absenci právního titulu přičítá jednání žalobce. Měla za to, že její pozice jakožto vlastníka stavby na cizím pozemku má blíže k situacím nabytí vlastnického práva v restituci (explicitně zmiňuje rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 3. 1993, sp. zn. 3 Cdo 45/92) nežli k pozici stavebníka, kterému svědčil k umístění stavby na cizím pozemku dočasný titul. B) Žalovaná dále předložila otázku, při jejímž řešení se měl odvolací soud odchýlit od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a to tím, že nesprávně právně posoudil možné jednání žalobce v rozporu s dobrými mravy a za zjevného zneužití práva. Namítala, že žalobce uzavření nájemní smlouvy na nájem předmětných pozemků podmiňoval nepřiměřeně vysokým nájemným, a dále že došlo ze strany žalobce ke zjevnému zneužití práva ve smyslu rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4884/2015 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 22 Cdo 1010/2014. C) Žalovaná nakonec předložila otázku, při jejímž řešení se měl odvolací soud odchýlit od rozhodovací praxe dovolacího soudu stran legitimního očekávání žalované, neboť typově obdobné kauzy byly soudy nižších stupňů dříve vyřešeny odlišně. Dále uvedla, že ve vztahu k právnímu posouzení uvedených otázek došlo ze strany soudu prvního stupně k absenci poučení žalované podle § 118a o. s. ř. Žalovaná závěrem navrhla, aby dovolací soud napadený rozsudek změnil, potažmo aby napadený rozsudek spolu s rozsudkem soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Žalovaná též podala návrh na odklad právní moci a vykonatelnosti rozsudku odvolacího soudu.

6. Žalobce se k dovolání vyjádřil podáním ze dne 18. 12. 2023, ve kterém navrhl jeho odmítnutí, případně zamítnutí. K jednotlivým otázkám vzneseným dovolatelkou uvedl následující: Ad A) Žalobce namítl, že i přes skutkové odlišnosti tohoto případu se jedná o situaci, ve které byla na základě dočasného titulu umístěna stavba na cizím pozemku, a není tedy důvodu k tomuto případu přistupovat odlišně z důvodu originálního nabytí předmětné stavby. Okolnost, zda současný vlastník stavby (žalovaná) má nějakou vazbu na stavebníka, nemá dopad na to, zda stavba zasahuje do vlastnického práva vlastníka předmětných pozemků (žalobce). Ad B) Žalobce uvedl, že z jeho strany nejde o postup vykazující znaky zjevného zneužití práva, ale toliko o ochranu jeho vlastnického práva. Pokud se žalovaná účastnila

dražby spolu se žalobcem, pak od počátku věděla, že k umístění stavby na jeho pozemku jí nesvědčí žádný titul, přičemž v následném vyjednávání stran ohledně výše případného nájemného respektoval žalobce výši stanovenou znaleckým posudkem. Ad C) Žalobce odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku, ve kterém se odvolací soud vypořádal s odlišnostmi oproti žalovanou odkazovaným případům, a v tomto ohledu respektoval ustálenou judikaturu dovolacího soudu.

7. Dovolání není přípustné.

8. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

9. Podle § 241a odst. 1–3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

10. K jednotlivým dovolacím otázkám vzneseným žalovanou uvádí dovolací soud následující. Přestože má dovolání sloužit k řešení zobecnitelných a zobecňujících právních otázek, je v zásadě celá podstata dovolání založena na zdůraznění individuálních okolností daného případu mezi účastníky právě s akcentem kladeným na posouzení dané konkrétní věci. Žádná zobecnitelná právní otázka v dovolání obsažena není a dovolatelka žádá po dovolacím soudu právě posouzení hodnocení individuálních okolností daného případu. Žalovaná sice uvádí konkrétní judikaturu Nejvyššího soudu, s níž má být napadené rozhodnutí v rozporu, neformuluje však žádnou konkrétní, zobecnitelnou právní otázku, kterou by se měl dovolací soud zabývat.

11. V usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2022, sp. zn. III. ÚS 2494/22 (dostupném stejně jako další odkazovaná rozhodnutí Ústavního soudu na <http://nalus.usoud.cz>), se konstatuje: „Ústavní soud předesílá, že úkolem Nejvyššího soudu není z moci úřední přezkoumávat správnost (věcného) rozhodnutí odvolacího soudu při sebemenší pochybnosti dovolatele. Naopak, přístup k Nejvyššímu soudu je zákonem záměrně omezen a formalizován tak, aby se mohl v rámci své primární role sjednocování judikatury obecných soudů podrobněji zabývat skutečně jen vybranými, právně složitými a soudní praxí dosud neřešenými případy.“ „Role Nejvyššího soudu v dovolacím řízení spočívá v rozhodování o právních otázkách (§ 237 a § 241a odst. 1 o. s. ř.). Má-li dovolatel zdůvodnit, proč právní posouzení odvolacího soudu považuje za nesprávné, musí být z dovolání – a to v kontextu předpokladů přípustnosti dovolání – alespoň zjiitelné, jaká výkladová pravidla, ať již výslovně právem upravená, popř. obecně uznávaná (jako tzv. *communis opinio doctorum*), měla být porušena. Jinak řečeno, nezbytné se jeví určité „zevšeobecnění“ sporné právní otázky pro účely dovolacího řízení, neboť primárním úkolem Nejvyššího soudu je sjednocování judikatury soudů nižších stupňů“ (náleží Ústavního soudu ze dne 19. 12. 2017, sp. zn. III. ÚS 3127/17).

12. Dovolatel je tak povinen formulovat obecnou právní otázku, na jejímž řešení napadené rozhodnutí spočívá; úkolem dovolacího soudu není zkoumat správnost postupu odvolacího soudu ohledně otázek specifických jen pro danou věc, které nemohou mít judikatorní přesah. Každý případ má totiž individuální rysy, a pokud by předpoklad „otázky hmotného

nebo procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena“ směřoval jen k individuálnímu postupu soudu v konkrétní věci, pak by bylo možno takto odůvodnit přípustnost dovolání proti jakémukoliv rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí. To zákonodárce, který dovolání upravil jako mimořádný opravný prostředek, jistě neměl na mysli [srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2023, sp. zn. 22 Cdo 882/2023 (dostupné stejně jako níže citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu na www.nsoud.cz)].

Ke kolizi vlastnického práva žalobce a žalované a originárnímu nabytí předmětné stavby:

13. Žalovaná v dovolání vznesla otázku, která dovolacím soudem doposud neměla být řešena, a to otázku kolize vlastnického práva žalované ke stavbě na straně jedné a vlastnického práva žalobce k pozemku na straně druhé za situace, v níž bylo vlastnické právo ke stavbě nabyto žalovanou originárním způsobem ve veřejné dražbě. Má přitom za to, že žádné z těchto dvou vlastnických práv nelze označit za „silnější“, a je tedy na místě aplikovat judikaturu vztahující se k restitučnímu řízení (konkrétně rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 3. 1993, sp. zn. 3 Cdo 45/92).

14. Podle § 1042 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“) vlastník se může domáhat ochrany proti každému, kdo neprávem do jeho vlastnického práva zasahuje nebo je ruší jinak než tím, že mu věc zadržuje.

15. Je-li judikatorně dovolacím soudem vyřešena otázka obecnějšího charakteru, nemá smysl v dovolacím řízení meritorně přezkoumávat dovolatelem formulované otázky dílčí či specifické, jejichž závěr však nemůže nijak zvrátit řešení otázky obecné (usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2016, sp. zn. I. ÚS 2619/15).

16. V tomto případě k nabytí vlastnického práva žalovanou k předmětné stavbě došlo až v roce 2003, tedy v okamžiku, kdy časově omezené právo stavebníka k umístění předmětné stavby na pozemcích žalobce již zaniklo (rok 2001). K okamžiku nabytí vlastnického práva žalovanou k předmětné stavbě nesvědčil žalované žádný titul, který by ji opravňoval mít na pozemcích ve vlastnictví žalobce umístěnou stavbu.

17. Z pohledu negatorního nároku vlastníka pozemku není důvodu diferencovat mezi situacemi, kdy je vlastníkem stavby stojící na cizím pozemku stavebník, jehož dočasný titul k užívání stavby již zanikl, případně jeho právní nástupce, a kdy je vlastníkem stavby osoba, která nabyla vlastnické právo k takové stavbě ve veřejné dražbě (originárním způsobem) či jiným způsobem. Ve všech případech jde o typově stejný zásah do vlastnického práva vlastníka pozemku bez právního důvodu, resp. z právního důvodu, který již odpadl, pro nějž je vlastníku pozemku poskytnuta možnost domáhat se ochrany prostřednictvím negatorní žaloby (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 7. 1999, sp. zn. 2 Cdo 240/97, uveřejněný pod č. 72/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2000, sp. zn. 22 Cdo 1997/2000, uveřejněný v časopise Soudní rozhledy, 2001, č. 1, str. 47). Nejde tak o otázku neřešenou, ale o otázku řešenou v celé své šíři (obecnosti) ve vztahu k vlastníku stavby, jemuž nesvědčí žádný titul, který by jej opravňoval mít na pozemku ve vlastnictví jiné osoby umístěnou stavbu.

18. Odvolací soud proto správně uzavřel, že pro závěr, že žalovaná je povinna odstranit stavbu umístěnou na pozemcích žalobce, není právně významné, zda stavbu žalovaná nabyla originárním způsobem. Originární způsob nabytí vlastnického práva ke stavbě nemá za následek to, že se z časově omezeného práva stane právo časově neomezené či jiné, dosud neexistující, které bude opravňovat žalovanou mít předmětnou stavbu na předmětných pozemcích umístěnou (viz též bod 23 napadeného rozhodnutí). Může-li být povinnost odstranit stavbu uložena stavebníkovi, jehož titul k umístění stavby na cizím pozemku

již zanikl, tím spíše tato povinnost může být uložena vlastníkovu stavby, který žádným titulem k umístění stavby na cizím pozemku nikdy nedisponoval. Dovolatelka ostatně ani neuvádí žádnou argumentaci, na základě které by jí právě způsob nabytí stavby měl založit právní titul k užívání pozemku, či jak by se povaha nabytí stavby ve veřejné dražbě měla promítnout do stěžejní úvahy nalézacích soudů, že užívá pozemky bez právního důvodu od samotného nabytí vlastnického práva ke stavbě.

19. Nepřilehává je i argumentace žalované povahou originárního nabytí v tom smyslu, že snad nemusela vědět o absenci titulu, který by ji opravňoval mít na předmětných pozemcích žalobce stavbu. Nejen že případná dobrá víra žalované by v tomto případě nemohla dát za vznik požadovanému právnímu titulu, nýbrž bylo soudy nižších stupňů zjištěno, že žalovaná se na existenci takového titulu nespolehala a spoléhat nemohla. Jak totiž plyne ze zjištění soudu prvního stupně, a ostatně i jak sama žalovaná v rámci dovolání uvádí (bod 11), stavbu nabývala s vědomím, že teprve bude nezbytné získat právní titul k užívání pozemku, tj. o absenci jakéhokoliv titulu opravňujícího ji k užívání předmětných pozemků žalovaná v době nabytí vlastnického práva k předmětné stavbě věděla. Pokud dovolatelka poukazuje na své legitimní očekávání při nabytí vlastnického práva ke stavbě, pak je zřejmé, že s nezbytností získání titulu, který by ji opravňoval mít předmětnou stavbu na pozemcích ve vlastnictví žalobce, byla srozuměna.

K rozporu s dobrými mravy a ke zjevnému zneužití práva:

20. Žalovaná dále předložila otázku, při jejímž řešení se měl odvolací soud odchýlit od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a to tím, že nesprávně právně posoudil možné jednání žalobce v rozporu s dobrými mravy a při zjevném zneužití práva.

21. Od 1. 1. 2013 nelze v dovolání úspěšně zpochybnit skutková zjištění odvolacího soudu; dovolací soud tak musí vycházet ze skutkových zjištění, učiněných v nalézacím řízení (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 28 Cdo 4295/2013, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1235/2014, publikovaný pod č. 68/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Uplatněním jediného způsobitelného dovolacího důvodu ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. není zpochybnění právního posouzení věci, vychází-li z jiného skutkového stavu, než z jakého vyšel při posouzení věci odvolací soud; samotné hodnocení důkazů odvolacím soudem (opírající se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v ustanovení § 132 o. s. ř.) nelze úspěšně napadnout dovolacím důvodem podle § 241a odst. 1 o. s. ř. (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod číslem 4/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 1803/2014, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 28 Cdo 1539/2013). Skutková tvrzení pak nemohou naplnit žádný z důvodů přípustnosti dovolání uvedených v § 237 o. s. ř.

22. Problematikou dobrých mravů v podmínkách zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se Nejvyšší soud zabýval např. v rozsudku ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 22 Cdo 5159/2014, uveřejněném pod č. 101/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část civilní, v usneseních ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1483/2015, ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. 26 Cdo 2539/2017, nebo ze dne 29. 10. 2019, sp. zn. 22 Cdo 1722/2018. Dovedil, že problematika dobrých mravů byla dříve upravena v § 3 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“), s účinností od 1. 1. 2014 je obsažena v § 2 odst. 3 o. z. a v § 8 o. z. vylučujících právní ochranu při zjevném zneužití práva; judikaturu přijatou k výkladu rozporu s dobrými mravy podle § 3 odst. 1 obč. zák. lze přiměřeně aplikovat i na výklad podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Za zneužití práva lze považovat výkon práva v rozporu s jeho účelem, kdy je právo vykonáno, ačkoliv nositel tohoto práva nemá žádný skutečný nebo jen nepatrný zájem na jeho výkonu,

resp. se projevující jako rozpor mezi užitek oprávněného, k němuž výkon práva skutečně směřuje, a užitek oprávněného, pro nějž je právo poskytnuto, který v krajní podobě může nabýt povahu tzv. šikany, která je výkonem práva za účelem poškození druhé strany.

23. Ustanovení § 8 o. z. (dříve § 3 odst. 1 obč. zák.) patří k právním normám s relativně neurčitou (abstraktní) hypotézou, tj. k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem, a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Byla-li hypotéza právní normy vymezena správně, nemůže být rozhodnutí ve věci v rozporu se zákonem z důvodu, že nebyly objasněny okolnosti další, případně že nebylo přihlédnuto k jiným okolnostem, které v posuzovaném případě nelze považovat za podstatné či významné, neboť takové okolnosti nejsou součástí hypotézy právní normy, vymezené soudem v souladu se zákonem, z níž soud při právním posouzení věci vychází. Závěry, zda jde o zjevné zneužití práva, může dovolací soud zpochybnit jen tehdy, pokud by tato úvaha byla z pohledu zjištěných skutečností zjevně nepřiměřená (srovnej rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4755/2014, a ze dne 21. 8. 2019, sp. zn. 22 Cdo 1920/2019). Zákaz zneužití práva (§ 8 o. z.) je institutem ztělesňujícím korigující funkci principu poctivosti. Slouží k tomu, aby pomocí něj byla odepřena právní ochrana takovému výkonu práva, který sice formálně odpovídá zákonu či obsahu existujícího právního vztahu, avšak jenž je vzhledem k okolnostem případu nepřijatelný (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2135/2016). Posouzení, zda v daném případě je namístě žalobu zamítnout pro zjevné zneužití práva (§ 8 o. z.), závisí tedy vždy na posouzení konkrétních okolností věci (k tomu srovnej souhrnně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2022, sp. zn. 22 Cdo 2616/2021).

24. Žalovaná v dovolání směřuje zjevné zneužití práva, jednání v rozporu s dobrými mravy a nepoctivost (bod 28 dovolání). Odvolací soud se otázkou možného zneužití práva zabýval s odkazem na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně pod body 26–32. Jeho odůvodnění přitom spočívalo na skutkově odlišných závěrech, než na jakých žalovaná vystavěla svoji argumentaci stran zjevného zneužití práva v dovolání. Především uzavřel, že mezi stranami nikdy nepanoval pokojný stav (bod 29 rozsudku) a odstranění předmětné stavby přinese žalobci odpovídající prospěch (bod 31 rozsudku). V tomto rozsahu se proto jedná o pouhou polemiku žalované se skutkovými závěry odvolacího soudu, která nemůže založit přípustnost dovolání. Ostatně i zde jde v dovolání o požadavek na přezkum individuálních okolností dané věci, které žalovaná v dovolání opakovaně zdůrazňuje.

25. Odvolací soud rovněž nedospěl k závěru, že je jednání žalobce v rozporu s dobrými mravy či nepoctivé, k čemuž učinil příslušná skutková zjištění a v podrobnostech odkázal na odůvodnění soudu prvního stupně. Ani v tomto ohledu není úvaha odvolacího soudu zjevně nepřiměřená.

K legitimnímu očekávání žalované:

26. Žalovaná nakonec předložila otázku, při jejímž řešení se měl odvolací soud odchýlit od rozhodovací praxe dovolacího soudu stran legitimního očekávání žalované, neboť typově obdobné kauzy byly soudy nižších stupňů řešeny odlišně.

27. Legitimní očekávání může založit zásadně toliko rozhodovací praxe, která je ustálená (k tomu srovnej rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 31 Cdo 1168/2013, uveřejněný pod č. 16/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), tj. opakovaná, jednotná a dlouhodobá [BERAN, Vladimír. § 13 (Legitimní očekávání). In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 5.].

28. V praxi dochází k tomu, že strany, které jsou ve při, se ve svůj prospěch dovolávají ojedinělých rozhodnutí nižších soudů, jež v žádném případě nepředstavují ustálenou rozhodovací praxi. Z hlediska § 13 o. z. je nepochybné, že taková rozhodnutí nemohou založit důvodné očekávání obdobného posouzení věci. Pokud jsou však součástí argumentace, je soud povinen se s nimi v odůvodnění vypořádat [LAVICKÝ, Petr. § 13 (Jednota rozhodování). In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 80, marg. č. 19.].

29. Pokud účastník v soudním řízení v určité věci předloží pravomocné soudní rozhodnutí z jiné, ale obdobné věci, která se v podstatných okolnostech shoduje s věcí projednávanou, pak jsou obecné soudy povinny toto jiné rozhodnutí zohlednit a argumentačně se s ním vypořádat, i kdyby se s jeho závěry neztotožnily, a naopak jej nemohou opominout jako irrelevantní jen proto, že bylo vydáno ve věci jiných účastníků. To platí tím spíše tehdy, pokud některý z účastníků vystupuje v obou dotčených věcech. Nerespektováním tohoto požadavku dochází k porušení zásady předvídatelnosti soudního rozhodování a práva účastníka na spravedlivý proces (nález Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 682/15). O obdobný případ nejde, pokud ke skutkovým okolnostem relevantním pro předchozí rozhodnutí přistoupí relevantní okolnost další, nebo některá ze skutkových okolností relevantních pro předchozí případ absentuje, či je, zejména na základě dokazování, zjištěna jinak (k tomu srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2016, sp. zn. 28 Cdo 2807/2016).

30. Odvolací soud pod bodem 13 napadeného rozhodnutí přesvědčivě odůvodnil, v čem spočívají odlišnosti od žalovanou odkazovaného sporu. Protože se v tomto případě nejednalo o odchylku od ustálené rozhodovací praxe, nýbrž o vysvětlení odlišností od konkrétních rozhodnutí (rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 4. 7. 2006, č. j. 53 C 122/2004-91 a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 10. 9. 2008, č. j. 19 Co 471/2006-111), neodchýlil se odvolací soud ani v této otázce od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, jestliže detailně popsal odlišnosti obou sporů. Nadto právě zamítnutí žaloby pro zneužití práva je typickým případem posuzování individuálních okolností jednotlivých případů, kde lze obtížně očekávat legitimní očekávání pro další spory s odlišnými individuálními okolnostmi a charakteristikami.

31. Dovolací soud nakonec uvádí, že co se týče žalovanou tvrzené absence poučení ze strany soudu prvního stupně podle § 118a o. s. ř., tato námitka přípustnost dovolání založit nemůže. S tvrzenou námitkou se již v poměrech odvolacího řízení vypořádal odvolací soud v bodech 16 a 17 napadeného rozhodnutí. Žalovaná v dovolání zřejmě vymezuje v tomto ohledu přípustnost dovolání odchýlením se od nálezů Ústavního soudu ze dne 2. 9. 2010, sp. zn. II. ÚS 1617/10. Žalovanou uvedené rozhodnutí se vztahuje k poučovací povinnosti soudu v případě změny právní kvalifikace vzneseného nároku. K tomuto však v daném případě nedošlo, neboť oba soudy shodně posuzovaly nárok žalobce podle § 1042 o. z. a jejich postup v tomto ohledu nebyl pro žalovanou překvapivý či nepředvídatelný.

32. Nalézací soudy nezaložily svá rozhodnutí na neunesení povinnosti tvrzení či povinnosti důkazní, ale na zjištěném skutkovém stavu, takže o postup v rozporu s § 118a odst. 1, 3 o. s. ř. jít nemůže. V průběhu řízení nedošlo ani ke změně právní kvalifikace, která by případně vyžadovala postup podle § 118a odst. 2 o. s. ř. To platí v dané věci tím spíše, že odvolací soud založil své rozhodnutí v zásadě na akceptaci skutkových i právních závěrů soudů prvního stupně, proti nimž žalovaná v odvolání uplatnila potřebnou argumentaci, se kterou se odvolací soud beze zbytku vypořádal. Postup podle § 118a o. s. ř. tak v dané věci ze strany odvolacího soudu vůbec nepřicházel do úvahy.

33. Jelikož Nejvyšší soud neshledal dovolání žalované přípustným, podle § 243c odst. 1 o. s. ř. je odmítl.

34. Vzhledem k odmítnutí dovolání zamítl dovolací soud pro nedůvodnost návrh na odklad právní moci a vykonatelnosti napadeného rozhodnutí (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 78/2016, či ze dne 4. 10. 2017, sp. zn. 23 Cdo 3999/2017), a to v rozhodnutí, kterým bylo rovněž dovolací řízení skončeno (srovnej náleží Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2017, sp. zn. III. ÚS 3425/16).

35. V souladu s § 243f odst. 3 větou druhou o. s. ř. neobsahuje rozhodnutí o náhradě nákladů dovolacího řízení odůvodnění.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

Nesplní-li žalovaná ve stanovené lhůtě povinnost uloženou tímto usnesením, může se žalobce domáhat výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V Brně dne 25. 3. 2024

Mgr. Michal Králík, Ph.D. v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: [redacted]